

Grunnlagt 1869

Utgitt av AS Dagbladet, PB 1184 Sentrum, 0107 Oslo
Tlf. 22 31 06 00. Trykk: KS AS Dagblad-Trykk

Ansvarlig redaktør:

HARALD STANGHELLI

Poliflek redaktør: John O. Egeland

Nyhetsredaktør: Esten O. Sæther

Redaktører: Hege Duckert, Ove Monsen, Marianne Mowinkel (konst.)

Adm. direktør: Cato Hellesjø

Hernes vil ta makta tilbake

■ ■ Helseminister Gudmund Hernes begynner omsider å avduke funn fra sine mange helseundersøkelser. Siden Hernes kom til makta i sitt nye departement, har han vist at helsesektorens steile og sterke profesjoner må regne med en like uavhengig og selvstikker politisk ledelse som skolefolk tidligere møtte i Undervisningsdepartementet.

■ ■ Hernes har til hensikt å tukte legene til solidarisk innsats i det offentlige tjeneste, til pasientens beste. Og hver gang Hernes avslører en ny bit av puslespillet som neste år skal ligge ferdig under navnet Reform 98, stiger Legeforeningens Hans Petter Aarseth nærmere mikrofonen for å ta ettertrykkelig avstand.

■ ■ Regjeringen vil ta makta tilbake fra legene. Det private helsemarkedet får ikke eksistere på bekostning av det offentlige. Legene skal nettes arbeide ved private klinikker når de er offentlig ansatt. Legeforeningen skal ikke lenger organisere utdannelse av spesialister. Legene skal i hovedsak arbeide på offentlige sykehus. Hver innbygger skal ha rett til fast lege. Legen må dokumentere vedlikehold av fagkunnskaper for å få beholde spesialisttittelen. Og legene skal få et nytt etisk regelverk for å kvalitetssikre standarden.

■ ■ Dette lyder ikke som søt musikk i legeører. Dermed påhviler det statsråden et særlig ansvar for å kommunisere sine synspunkt og beslutninger så smidig at landets leger ikke igjen bringes til streikeinnsats og slik forlenger helsekøene ytterligere. Hernes' jobb er å bedre behandlingstilbudet og fordele helsetjenester så rettferdig som mulig. Dermed beklager vi at han ikke har valgt å la staten stå som eier av landets sykehus når han først er i gang med den største helsepolitiske reformen etter krigen, ifølge statsministeren.

■ ■ Det er vanskelig å vurdere helheten i Hernes' reform ut fra de fragmenterte utspillene vi hittil har måttet nøye oss med. Pasientrettigheter og behandlingsgarantier er ikke blitt mer verd under Hernes. Snart sliter han med et troverdighetsproblem.

Milliardfly

■ ■ Forsvarsdepartementet har besluttet at det skal innledes konkrete forhandlinger om kjøp av nye kampfly for omkring 15 milliarder kroner, med sikte på at en kontrakt skal undertegnes i 1999. De første flyene skal leveres i år 2003. Vi står med andre ord foran neste århundres flykjøp. Valget står mellom en modernisert utgave av det velkjente amerikanske F-16 og det helt uprøvde EU-prosjektet Eurofighter 2000. Valget mellom USA og EU vil uansett ha storpolitisk overtoner for et land som står med en fot i det atlantiske og en i det europeiske.

■ ■ I forhold til dagens situasjon kan kjøpet av nye jagerfly knapt betegnes som opprustning. De nye flyene skal erstatte gamle F-5 og F-16 som er gått tapt. Hovedspørsmålet er likevel om Norge virkelig trenger en flåte kampfly i den nye tid med fred og avspenning. Det er et spørsmål som bør besvares før milliardene begynner å rulle.

Ikke nok

■ ■ Thorbjørn Jagland sier det ikke finnes snekkere nok til å bygge ny opera.
■ ■ Sylvia Brustad trenger dem som lærere i barnehagene.

«Nr. 24» bruker et tankeeksperiment for å illustrere hvorfor så mange reagerer på Egil Ulateigs siste bok. Ville Dagbladet rost en bok med helt grunnløse beskyldninger om journalistenes atferd under krigen?

Står ytringsfriheten virkelig på spill?

Det er verdifullt at Dagbladet engasjerer seg på lederplass i en så viktig prinsipiell sak som debatten om Egil Ulateigs bok «Med rett til å drepe», senere 12. februar. Hva som er mindre hyggelig er de konklusjoner avisa trekker, konklusjoner som viser at lederskribenten ikke har villet forstå hva saken gjelder.

Lederen «Tvang til tro?», i likhet med den tilsvarende i desember, formidler til leserne et inntrykk av at veteranenes krav om en reaksjon mot boka er et angrep på ytringsfriheten, at saken egentlig gjelder forskjellige vurderinger av historiske hendelser og at nå må vi vel etter over 50 år kunne snakke om denne krigen i fred og ro.

DEBATT

Gunnar Skarstøy

SIDE 3

Denne striden dreier seg altså ikke om ulike historiesyn, men om brudd på helt konkrete paragrafer i norsk lov. Hva skulle vi med injurielovgivning dersom ytringsfriheten var et altomfattende begrep? Dette er en problemstilling som ikke minst redaktører i norsk dagspresse skulle være rimelig kjent med.

De som vil har for lengst skjont dette, så hvorfor ikke Dagbladet? ... etter 52 år med fred må vi tåle frie meningsutvekslinger om krigen, uten å møte ubehageligheter med forbud og bokbål.» skrives det på lederplass. Har virkelig sakens kjerne til de grader gått avisa hus forbi? Når påstanden «x» er en morder er usann, likedan påstanden «y» drepte «z» fordi beviselig ingen «z» er drept, hører da dette med til det Dagbladet vil kalle «frie meningsutvekslinger»? Eller er det injurerende påstander som snarere bør vurderes av jurister?

En parentes

Ulateigs forskrudde syn på det norske folks kamp mot nazismen deles muligens av 2-3 prosent av befolkningen, og representerer bare en parentes og en kuriositet i nasjonens liv. Det har ikke, og vil aldri ha, livets rett.

Denne striden dreier seg altså ikke om ulike historiesyn, men om brudd på helt konkrete paragrafer i norsk lov. Hva skulle vi med injurielovgivning dersom ytringsfriheten var et altomfattende begrep? Dette er en problemstilling som ikke minst redaktører i norsk dagspresse skulle være rimelig kjent med.

De som vil har for lengst skjont dette, så hvorfor ikke Dagbladet? ... etter 52 år med fred må vi tåle frie meningsutvekslinger om krigen, uten å møte ubehageligheter med forbud og bokbål.» skrives det på lederplass. Har virkelig sakens kjerne til de grader gått avisa hus forbi? Når påstanden «x» er en morder er usann, likedan påstanden «y» drepte «z» fordi beviselig ingen «z» er drept, hører da dette med til det Dagbladet vil kalle «frie meningsutvekslinger»? Eller er det injurerende påstander som snarere bør vurderes av jurister?

EGIL ULATEIGs bok om likvideringer under krigen skaper fortsatt debatt.

«Med brune skjorter i redaksjonen». Den setter spørsmålstegn ved alle hittil «vedtatte sannheter» om Dagbladets holdning til nazisme, motstandskamp og Holocaust, det er et hittil lite kjent og delvis mørklagt kapittel i norsk historie, det er en «modig» bok, forlaget tror den vil skape debatt. Boka inneholder påstander om nær kontakt mellom Dagbladets redaksjon og NS på 30-tallet og utstrakt kollaborasjon med okkupasjonsmakten under krigen. Til tross for utallige motinnlegg fra eldre og yngre kjennere av norsk avishistorie som dokumenterer at dette er en versjon hinsides virkeligheten, får boka velvillig omtale i media. Man ønsker velkommen en annen versjon enn den «tradisjonelle», og ingen kan vel være tjent med «å gå i skyttergravene»? (Dagbladet desember 1996).

Tankeeksperiment

La oss foreta følgende tankeeksperiment: Journalist NN skriver en bok med tittelen «Med brune skjorter i redaksjonen». Den setter spørsmålstegn ved alle hittil «vedtatte sannheter» om Dagbladets holdning til nazisme, motstandskamp og Holocaust, det er et hittil lite kjent og delvis mørklagt kapittel i norsk historie, det er en «modig» bok, forlaget tror den vil skape debatt. Boka inneholder påstander om nær kontakt mellom Dagbladets redaksjon og NS på 30-tallet og utstrakt kollaborasjon med okkupasjonsmakten under krigen. Til tross for utallige motinnlegg fra eldre og yngre kjennere av norsk avishistorie som dokumenterer at dette er en versjon hinsides virkeligheten, får boka velvillig omtale i media. Man ønsker velkommen en annen versjon enn den «tradisjonelle», og ingen kan vel være tjent med «å gå i skyttergravene»? (Dagbladet desember 1996).

Så spør man seg: Ville Dagbladet i et slikt tenkt tilfelle ha brukt slike fløskler som i Ulateig-debatten? Ganske sikkert ikke. En slik bok ville selvsagt dagens Dagblad-ledelse fnyst mot i sterke ordelag, og med

rette. Men så lenge det i boka bare var snakk om runde talemåter og tåpelige formuleringer, måtte en la det være med det.

Svaret

Dersom derimot boka inneholdt opplysninger om navngitte journalister som hadde hatt hemmelige møter med Quisling, deltatt i konspirasjoner med nazifiltrerte miljø, støttet den tyske okkupasjonsmakten, tatt folk av dage, brakte navnhester over «mordere» og «myrdede» i avismiljøet, med tyske og norske nazister som sannhetsvitner? Ja, hva så? Ville Dagbladet ha etterlyst konsulenten? Ville de ha lurt på om forlaget hadde fått et kollektivt illebefinnende? Ville de kanskje, istedenfor å hevde at «etter 52 år må vi tåle frie meningsutvekslinger om krigen», hevde at boka aldri skulle ha kommet ut og støttet et krav om tilbaketrekking, ja, til og med skjønt at her måtte injurielovgivningen koples inn, ikke ytringsfriheten? Ville de kanskje hevde på lederplass at det ville være en større ulykke for debattklimaet her i landet hvis diskusjonen om andre verdenskrig skulle føres på et slikt nivå enn at den i sin ytterste konsekvens måtte føres i rettsalen? Svaret gir seg vel selv.

Dagbladets redaksjonelle kommentar har skuffet meg. Det bør være mulig å skjenne forskjellen på et forsvar for ytringsfriheten, og å forsvare retten til å injurere og ærekrenke enkeltpersoner som har risikert sitt liv for friheten og som nå er i livets slutfase, eller som er døde og ikke i stand til å forsvare seg

Dagbladet for 50 år siden ... og 25 år siden

18. FEBRUAR 1947
Tre fremtredende religiøse ledere rettet et kraftig angrep på Hollywood i går kveld for de mange skilsmisser. Den protestantiske Dr. Francis New York skriver i et magasin at det må være mot sensuualismen og dennes forherligelse av ekteskapsbrudd. Denne tilstanden spottelse av kjærligheten kan ikke unngås.

A ha sine konsekvenser. Rabbiner Goldstein fremholder at filmstjernene bringer ekteskaper i vanry med sin oppførsel og at de på denne måten bidrar til den alminnelige demoraliseringen. For tiden er det 5 skilsmisser i Hollywood for hvert tjette giftermål.
18. FEBRUAR 1972
Pensjonsalderen blir 67 år. Politisk enighet om sosial

kjempeløst. Politikerne er enig: fra 1/1 1973 blir den alminnelige pensjonsalder 67 år. Sosialkommiteens enstemmige innstilling var ikke forventet, dertil var det gitt sterke programløfter om reformen. Det eneste spennende har vært hvilke trykdeytelser som blir tilbudt dem som velger å fortsette arbeidet inntil fylte 70 år.

Little woman!